asociația pro democrația

Hanns Seidel Stiftung

Transparența parlamentară și participarea societății civile la procesul legislativ

Posibilități de acces și de promovare a inițiativelor organizațiilor neguvernamentale în Parlamentul României

Transparența parlamentară și participarea societății civile la procesul legislativ

Posibilități de acces și de promovare a inițiativelor organizațiilor neguvernamentale în Parlamentul României

Materialul de faţă este produs de Asociaţia Pro Democraţia în cadrul proiectului „Un Parlament Deschis” sprijinit de Fundaţia Hanns Seidel. Opiniile prezentate în acest material nu reflectă poziţia finanţatorului.

Autor: Irina Bujder

Grafică şi DTP: Mihai Buravic

Cuprins

I. Introducere 5

II. Programul de acreditare a organizaţiilor neguvernamentale la Camera Deputaţiilor (ACCES) 7

III. Acces rapid şi usor prin Internet 13

IV. Dezbateri parlamentare publice şi accesibile – şedinţe transmise în direct pe website-ul Camerei Deputaţilor 17

V. Monitorizarea membrilor Parlamentului prin votul nominal 21

VI. Buletinul informativ 25

VII. Agenda săptămânală 29

VIII. Programul „Parteneriat cu societatea civilă" al Camerei Deputaţilor 31

Bibliografie 34

Parlamentul este principala instituţie a unei democraţii consolidate. Respectul drepturilor omului şi ale cetăţeanului, prosperitatea economică, dezvoltarea durabilă sunt asociate cu transparenţa parlamentară, cu responsabilitatea aleşilor şi cu participarea civică la formularea deciziilor luate de către Parlament.

În timp ce transparenţa parlamentară este o condiţie care ţine de decizia celor două Camere, participarea civică la formularea şi amendarea proiectelor de lege depinde mai ales de iniţiativa, energia şi stăruinţa organizaţiilor neguvernamentale (ONG).

În ultimii ani, presiuni mari din partea societăţii civile au determinat mai ales Camera Deputaţilor să devină o instituţie transparentă pentru toţi cetăţenii. Un număr mare de informaţii sunt publice şi foarte uşor accesibile pe Internet. Dar nici asociaţiile şi fundaţiile, nici cele două Camere nu au reuşit până acum să determine o participare susţinută şi durabilă pentru elaborarea şi optimizarea proiectelor legislative în parteneriat cu societatea civilă.

Camera Deputaţilor a iniţiat mai multe programe destinate organizaţiilor neguvernamentale, dorind astfel să vină în întâmpinarea societăţii civile, pentru ca aceste organizaţii să poată transmite observaţiile, propunerile şi argumentele sectorului neguvernamental la iniţiativele legislative aflate în dezbaterea Camerei. De asemenea, prin reprezentanţii şi proiectele lor, organizaţiile neguvernamentale pot să furnizeze puncte de vedere ale cetăţenilor asupra agendei publice, prin participarea în cadrul şedinţelor comisiilor, iar aceste contribuţii se pot constitui în argumente pentru noi iniţiative legislative.

Materialul de faţă îşi propune să informeze organizaţiile neguvernamentale cu privire la posibilităţile actuale de informare şi de participare civică la procesul legislativ, să ofere exemple şi motivaţii pentru o asemenea participare şi pentru întărirea democraţiei din România.

II. Programul de acreditare a organizaţiilor neguvernamentale la Camera Deputaţilor (ACCES)

Camera Deputaţilor a iniţiat încă din 2006 un program de înregistrare a organizaţiilor neguvernamentale ca posibili parteneri de discuţie ai Camerei într-un Repertoar ONG. În continuarea acestei înregistrări asociaţiile, fundaţiile, sindicatele, patronatele şi asociaţiile profesionale pot solicita o acreditare în baza căreia reprezentanţii societăţii civile pot asista la lucrările comisiilor permanente ale Camerei Deputaţilor şi în baza cărora pot fi invitaţi de către Birourile comisiilor la şedinţele acestora.

Repertoarul şi acreditarea organizaţiilor neguvernamentale la Camera Deputaţilor, sau programul Acces, reprezintă un cadru bine reglementat şi organizat de dialog asupra legislaţiei între Parlament şi societatea civilă. Din păcate, însă, programul a avut un impact destul de mic pentru mediul asociativ. Organizaţiile au primit instrumentul, dar nu şi imboldul de a participa, iar în condiţiile în care consultările publice din Parlamentul României au fost o „pasăre rară", motivaţia participării la acest program al Camerei a fost mică.

Până în prezent, Camera Deputaţilor a organizat patru dezbateri sau audieri publice, începând cu luna mai 2006. Credem, însă, că programul Acces este o iniţiativă valoroasă şi eficientă pentru punerea în practică, de către Parlament, a mai multor modalităţi de consultare, dacă înscrierea se face cu date exacte şi se actualizează periodic, iar acreditarea se foloseşte activ în vederea participării.

II.1. Înregistrarea în Repertoarul ONG

În ceea ce priveşte prima posibilitate aflată la îndemâna asociaţiilor şi fundaţiilor, dar şi a sindicatelor şi patronatelor, înregistrarea în Repertoarul ONG al Camerei Deputaţilor este mai degrabă un instrument pasiv, de prezentare şi mai puţin o posibilitate de acţiune. Repertoarul se doreşte a fi un instrument de informare şi de lucru eficient pentru deputaţi şi personalul parlamentar, cu privire la mediul asociativ din România, în scopul îmbunătăţirii mecanismelor de consultare şi de participare a reprezentanţilor societăţii civile la procesul de elaborare a legilor, cu precădere la nivelul comisiilor parlamentare.

În acest sens, Repertoarul cuprinde informaţii privind:

denumirea organizaţiei, tipul organizaţiei, misiunea organizaţiei, prezentarea acesteia, principalele domenii de activitate, proiectele desfăşurate şi serviciile oferite, comisiile permanente ale Camerei Deputaţilor de activitatea cărora organizaţia este interesată, date şi persoane de contact.

În timp, Repertoarul se doreşte a fi completat cu propunerile, sugestiile, contribuţiile organizaţiilor înscrise, referitoare la diferitele iniţiative aflate în dezbaterea comisiilor şi transmise acestora în scris, precum şi cu ocazia şedinţelor de consultare dintre comisii şi reprezentanţii societăţii civile.

II.2. Acreditarea reprezentanţilor ONG la Camera Deputaţilor

Pe lângă procedura de înregistrare, Repertoarul oferă organizaţiilor interesate să participe direct la procesul de consultare şi care pot oferi expertiză de specialitate în varii domenii aflate în atenţia legiuitorului, o procedură de acreditare la Camera Deputaţilor, pe baza unui set de principii şi reguli de conduită.

Biroul fiecărei comisii poate invita să ia parte la lucrările comisiei reprezentanţi ai societăţii civile, ai asociaţiilor patronale, profesionale sau sindicale, la solicitarea acestor organizaţii sau a membrilor comisiei, conform articolului art. 55 alin (2) din Regulamentul Camerei Deputaţilor. Astfel, pentru asistarea la dezbaterile comisiilor, se va face o solicitare prealabilă pentru obţinerea acordului de participare. Participarea la dezbateri va fi posibilă pe baza aprobării Biroului comisiei, în limita locurilor disponibile anunţate şi în ordinea înscrierii reprezentanţilor organizaţiilor acreditate. Participarea la dezbaterile comisiilor nu implică modificarea modului actual de funcţionare al acestora. Reprezentanţii societăţii civile pot depune observaţii şi propuneri la secretariatele comisiilor, pot solicita întâlniri cu membrii acestora şi pot fi invitaţi să asiste la dezbateri.

Accesul în Camera Deputaţilor a persoanelor acreditate se va face numai pe perioada de lucru a comisiilor, cu acceptul obţinut în prealabil de la comisia permanentă vizată, pe baza unui ecuson de acces realizat astfel încât persoanele deţinătoare să poată fi identificate distinct. Comisia are obligaţia de a comunica accesul şi Direcţiei Afaceri Interne.

Aşa cum am menţionat mai devreme, participarea la şedinţele comisiilor se poate face şi la invitaţia Birourilor acestora. În acest caz cresc şansele de a primi o invitaţie şi de a avea recunoscută expertiza şi validitatea opiniei, dacă un reprezentant al organizaţiei este acreditat la Camera Deputaţilor conform procedurii.

De asemenea, la propunerea membrilor comisiei, Biroul comisiei organizează şedinţe de consultări cu reprezentanţi ai societăţii civile, ai asociaţiilor patronale şi profesionale, ai sindicatelor şi poate aproba prezenţa acestor persoane la lucrările comisiei, pe baza unei acreditări prevăzută de art. 46 din Regulament. Accesul reprezentanţilor societăţii civile la comisiile permanente ale Camerei Deputaţilor are în vedere libertatea fiecărei comisii de a permite prezenţa invitaţilor la şedinţele comisiilor şi participarea acestora la dezbateri, în limita numărului de locuri existente, în conformitate cu prevederile Regulamentului Camerei Deputaţilor, art. 140 alin. (1).

II.3. Procesul de acreditare

Orice organizaţie a societăţii civile poate solicita acreditarea unui reprezentant care poate avea acces la comisiile permanente ale Camerei Deputaţilor. Solicitanţii vor depune la Serviciul pentru informare publică şi relaţia cu societatea civilă din cadrul Direcţiei pentru relaţii publice un dosar de acreditare care trebuie să cuprindă următoarele:

- Cererea de acreditare, cu nominalizarea reprezentantului organizaţie (cererea trebuie ştampilată şi semnată de reprezentantul legal al organizaţiei şi trebuie să precizeze codul numeric personal, numărul şi seria cărţii de identitate sau a buletinului de identitate a persoanei propuse pentru acreditare);
- Curriculum Vitae al persoanei propuse pentru acreditare;
- Fotografia tip legitimaţie a persoanei propuse pentru acreditare (în format electronic .jpg, .jpeg);
- Prezentarea organizaţiei, a proiectelor desfăşurate (sau a proiectelor pe care intenţionează să le desfăşoare, dacă organizaţia este nou înfiinţată), rezultatele obţinute şi domeniile în care organizaţia poate oferi expertiză de specialitate comisiilor parlamentare în procesul de elaborare al actelor normative;
- Acte care atestă legalitatea funcţionării organizaţiei (Hotărârea instanţei de judecată de acordare a personalităţii juridice, rămasă definitivă şi irevocabilă, Act constitutiv, Statut, Certificat de înregistrare fiscală);
- Dosarul de acreditare trebuie semnat pe fiecare pagină pentru conformitate de către reprezentantul legal al organizaţiei care îl depune.
- Depunerea tuturor documentelor nu conduce în mod automat la acordarea acreditării. Procesul de acreditare are următorul traseu instituţional:
- Cererile sunt înaintate de la Serviciul pentru informare publică şi relaţia cu societatea civilă la Direcţia pentru relaţii publice;
- Direcţia pentru relaţii publice le trimite spre aprobare la Secretarul general al Camerei Deputaţilor;
- Serviciul pentru informare publică şi relaţia cu

societatea civilă centralizează lista persoanelor acreditate şi ţine evidenţa organizaţiilor înscrise;

- Legitimaţiile de acreditare sunt realizate de către Direcţia Afaceri Interne;
- Legitimaţiile sunt înmânate titularilor de Serviciul pentru informare publică şi relaţia cu societatea civilă.

Acreditarea este acordată iniţial pentru perioada unei sesiuni parlamentare ordinare, ulterior putându-se acorda şi pentru o perioadă mai îndelungată. Acreditările din sesiunea ordinară precedentă sunt valabile şi pentru sesiunile extraordinare din timpul vacanţei parlamentare regulamentare.

În momentul primirii acreditării, fiecare reprezentant va semna „Setul de principii privind accesul şi conduita reprezentanţilor acreditaţi ai societăţii civile în Camera Deputaţilor", pe care se obligă să-l respecte. Trebuie precizat că obligaţiile privind conduita în incinta instituţiei nu depăşesc prevederile respectate în acest sens de funcţionarii Camerei Deputaţilor.

În cazul în care reprezentantul acreditat nu mai este membru al asociaţiei pentru care s-a obţinut acreditarea, reprezentantul legal al organizaţiei are obligaţia, în 48 de ore, de a face cunoscut acest fapt Serviciului pentru informare publică şi relaţia cu societatea civilă. Pentru schimbarea persoanei acreditate, organizaţia va trimite Serviciului o cerere în acest sens (ştampilată şi semnată de reprezentantul legal al organizaţiei), cu nominalizarea persoanei dorite şi cu datele acesteia (CNP, număr şi seria CI sau BI, CV, fotografie). Eventualele schimbări ale datelor de contact sau ale actelor de identitate ale persoanei acreditate trebuie comunicate în maximum 20 de zile.

Camera îşi rezervă dreptul de a nu acorda, de a suspenda temporar sau de a retrage, după caz, acreditarea, la cererea Serviciului pentru informare publică şi relaţia cu societatea civilă, prin Secretarul general.

II.4. Setul de principii privind accesul şi conduita reprezentanţilor acreditaţi ai societăţii civile în Camera Deputaţilor

Pentru a nu perturba activitatea Camerei Deputaţilor şi sub sancţiunea suspendării acreditării, reprezentanţii acreditaţi ai organizaţiilor neguvernamentale trebuie să respecte „Setul de principii privind accesul şi conduita reprezentanţilor acreditaţi ai societăţii civile în Camera Deputaţilor" care prevede:

a. Persoanele acreditate trebuie să păstreze o conduită demnă şi civilizată pe perioada prezenţei în Camera Deputaţilor.
b. Persoanele acreditate nu pot stabili relaţii contractuale

cu persoane sau structuri interne ale Camerei Deputaţilor şi nu pot desfăşura activităţi comerciale sau alte tipuri de activităţi, în afara celor care se circumscriu scopului pentru care au primit acreditare.

c. Orice persoană acreditată poate iniţia demersuri de lucru individuale (solicita întâlniri, avea discuţii, propune modificări, înainta observaţii şi argumentări membrilor comisiilor) cu acceptul parlamentarilor solicitaţi.

d. În condiţiile obţinerii permisiunii de a asista la dezbaterile unei comisii, se va respecta strict decizia conducerii comisiei în privinţa intervenţiilor pe parcursul lucrărilor.

e. La încheierea participării la activităţile pentru care persoana acreditată a primit acordul, aceasta are obligaţia să părăsească de îndată incinta Palatului Parlamentului.

f. Persoanele acreditate nu pot folosi mandatul dat de către organizaţia pe care o reprezintă în interesul rezolvării unor probleme personale sau de oricare altă natură decât cele care privesc strict organizaţia.

g. Toate informaţiile necesare vor fi solicitate, primite şi utilizate în condiţiile legii şi ale Regulamentului Camerei.

h. Reprezentanţii organizaţiilor acreditate pot desfăşura activităţi de informare şi semnalare a unor situaţii, păstrând un comportament decent, fără a perturba buna desfăşurare a activităţii Camerei Deputaţilor.

I. Ecusonul de acces trebuie purtat vizibil.

j. Legitimaţia de acreditare şi ecusonul de acces nu au valabilitate în spaţiile dedicate Senatului.

Toate informaţiile necesare înregistrării în Repertoarul ONG şi acreditarea la Camera Deputaţilor sunt disponibile pe website-ul Camerei Deputaţilor, www.cdep.ro, la secţiunea Informaţii publice, urmând butonul „Relaţii publice”, în spaţiul dedicat societăţii civile – „Înregistrarea şi acreditarea ONG-urilor”.

Paginile web ale Camerei Deputaţilor şi Senatului sunt două dintre principalele instrumente de acces la informaţiile privind membrii Parlamentului şi activitatea Camerei Deputaţilor şi a Senatului.

Website-ul - www.cdep.ro - oferă posibilitatea de a obţine foarte repede şi la costuri minime informaţii despre Parlamentul României, de la componenţa sa la înregistrările dezbaterilor din plen şi la actele normative adoptate sau în curs de adoptare, în diverse stadii ale procesului legislativ. Avantajul major al acestui instrument este indiscutabil bogăţia informaţiei cuprinsă în el, dar această mare cantitate de date ar putea deveni şi un dezavantaj, în condiţiile în care informaţia nu ar fi organizată riguros.

Şi Senatul dispune de website - www.senat.ro. Informaţiile esenţiale prezente pe pagina web a Camerei Deputaţilor se regăsesc şi la Senat. Comparat cu activitatea acestuia, însă, www.cdep.ro este o pagina mai uşor accesibilă decât cea a Senatului.

Pagina web a Camerei Deputaţilor este organizată după cum urmează:

- Structuri parlamentare;
- Activitate parlamentară;
- Informaţii publice;
- Secretariat general.

Pe pagina de start mai sunt prezente şi trimiteri către:

a. Deputaţi (care pot fi căutaţi după criteriul alfabetic);
b. Resurse parlamentare:
   - Şedinţele Biroului permanent;
   - Stenogramele şedinţelor în plen;
   - Înregistrări video;
   - Votul electronic;
   - Casetă electronică;
   - Scurt istoric al instituţiei parlamentare în România;
c. Relaţii internaţionale:
   - Afaceri europene;
   - Cooperare parlamentară bilaterală;
   - Adunări şi organisme parlamentare internaţionale;
d. Legislaţie:
   - Constituţia României;
   - Regulamentul Camerei Deputaţilor;

- Regulamentul şedinţelor comune ale Camerei Deputaţilor şi Senatului;
- Acte adoptate de Parlament;
- Repertoriul legislativ;

e. Actualitate parlamentară:
- Programul de lucru;
- Ordinea de zi şedinţe plen;
- Ordinea de zi şedinţe comisii;
- Note şi informări;

f. Agenda parlamentară.

Secţiunea „Structuri parlamentare" conţine informaţii despre:

a. Preşedintele Camerei Deputaţilor;
b. Biroul Permanent;
c. Comisii parlamentare;
d. Grupuri parlamentare;
e. Deputaţi (care pot fi căutaţi după circumscripţia electorală sau alfabetic). Această opţiune deschide pagini individuale dedicate fiecărui deputat unde poate fi urmărită întreaga sa activitate: proiectele de lege iniţiate, voturile sale din plen, moţiunile semnate, interpelările făcute în Cameră;
f. Structura altor legislaturi. Această opţiune conţine informaţii similare (preşedinte, Birou permanent, comisii, grupuri, membrii ai Camerei) despre toate legislaturile din 1990 până în prezent, inclusiv despre legislatura în curs, atât privind Camera Deputaţilor, cât şi privind Senatul.

Secţiunea „Activitate parlamentară" este una dintre cele mai utile. Ea se organizează după cum urmează:

a. Procesul legislativ:
- Urmărirea procesului legislativ;
- Caseta electronică a deputatului;

b. Activitate în plen:
- Ordinea de zi;
- Stenograme ale şedinţelor;
- Înregistrări audio-video;
- Vot electronic;

c. Activitate în comisii:
- Calendarul şedinţelor;
- Documente ale comisiilor;
- Înregistrări audio-video;

d. Control parlamentar:
- Întrebări şi interpelări;
- Moţiuni;
- Autorităţi şi instituţii aflate sub control parlamentar.

Un număr mare de informaţii poate fi accesat prin diferitele opţiuni ale website-ului. Este cazul ordinii de zi, a situaţiei votului electronic sau a înregistrărilor audio-video. Acest instrument permite accesul foarte facil la aceste informaţii esenţiale.

Informaţii foarte importante privind întregul traseu al proiectelor de lege şi documentele emise în legătură cu aceste proiecte: motivaţii rapoarte şi avize, din faza iniţierii până la promulgarea lor sunt disponibile în cadrul subsecţiunii „Urmărirea procesului legislativ". Căutarea parcursului parlamentar al unor proiecte de interes se poate face după mai multe criterii: cuvinte cheie în titluri; numărul de înregistrare de la Camera Deputaţilor; numărul legii promulgate; numărul Ordonanţei de Guvern; numărul Ordonanţei de Urgenţă a Guvernului; numărul de înregistrare de la Guvern (E); cu modificări de stadiu în ultimele N zile; care vor depăşi termenul de adoptare în următoarele N zile.

Aceeaşi bază de căutare este disponibilă pe website-ul Camerei Deputaţilor şi pentru procesul legislativ de la Senat, existând pentru aceasta o opţiune la accesarea paginii de „Urmărire a procesului legislativ" pentru Camera Deputaţilor.

În ceea ce priveşte secţiunea „Informaţii publice" aceasta este foarte utilă pentru că oferă trimiteri către declaraţiile de avere şi interese, dar şi pentru că deschide pagina dedicată Relaţiilor publice. Pe această pagină îşi publică anunţurile Serviciul pentru informare publică şi relaţia cu societatea civilă. Aici se găsesc informaţii despre programele Camerei Deputaţilor pentru relaţia cu organizaţiile neguvernamentale, de înregistrare, acces şi finanţare. Detalii despre accesul la informaţii de interes public şi „Buletinul informativ" se găsesc pe această pagină. În secţiunea destinată presei sunt prezente şi comunicatele de presă care pot interesa şi societatea civilă.

Website-ul Senatului, www.senat.ro, permite accesul la cele mai importante informaţii direct de pe prima pagină. Această pagină este organizată în secţiuni generale, în partea superioară:

- Senatul României, incluzând trimiteri la „Organizare şi funcţionare", „Structurile Senatului", „Legislaţie" şi „Repere istorice";
- Senatorul dumneavoastră, cu mai multe criterii de căutare a reprezentanţilor cetăţenilor în Senat;
- Proces legislativ, similar cu secţiunea „Activitate parlamentară" de la Camera Deputaţilor;
- Afaceri europene;
- Relaţii internaţionale;
- Serviciile Senatului.

În stânga paginii de start a website-ului Senatului sunt prezente cele mai importante secţiuni pentru monitorizarea activităţii acestei Camere:

- Activitate parlamentară, incluzând programul săptămânii şi ordinea de zi a şedinţelor;

- Resurse parlamentare, unde puteţi găsi stenograme ale şedinţelor plenului şi votul electronic în plen, dar şi proiectele legislative înscrise pe ordinea de zi;
- Preşedintele Senatului;
- Biroul permanent, de unde pot fi accesate stenogramele şedinţelor Biroului;
- Grupuri parlamentare;
- Comisii parlamentare;
- Comisii comune speciale;
- Şedinţele plenului în direct.

În dreapta paginii de start a website-ului Senatului sunt prezente cele mai importante secţiuni pentru interacţiunea cetăţenilor cu această Cameră:

- Întrebări frecvente;
- Relaţii cu mass-media;
- Relaţii cu publicul, incluzând secţiunea dedicată Legii nr. 544/2001, dar şi „Buletinul legislativ" şi „Buletinul de informare";
- „În vizită la Senat", secţiune utilă în cazul vizitelor didactice;
- Publicaţii;
- Declaraţii de avere şi interese;
- Anunţuri angajare;
- Legislaţie;
- Legături utile;
- Contact.

În cadrul secţiunii „Activitate parlamentară", echivalentă Agendei săptămânale de la Camera Deputaţilor, pot fi consultate programul de lucru şi ordinea de zi a diferitelor structuri ale Senatului, sub formă de calendar, dar şi lista voturilor nominale înregistrate electronic. Aceasta este disponibilă accesând: „Vot electronic în plen", la secţiunea „Resurse parlamentare"

IV. Dezbateri parlamentare publice și accesibile – ședințe transmise în direct pe website-ul Camerei Deputaților

Urmărirea şi monitorizarea procesului legislativ reprezintă una dintre cele mai importante acţiuni pe care societatea civilă trebuie să le asume dacă îşi propune să intre în dialog cu Parlamentul. Pentru a înţelege evoluţia unui proiect care ajunge în atenţia Parlamentului, a comisiilor parlamentare şi a plenului, este necesar să urmărim dezbaterile purtate între parlamentari, documentele pe care aceştia le au în faţă şi asupra cărora lucrează şi, în final, votul din Parlament.

Transmiterea în direct şi înregistrarea video a şedinţelor Camerei Deputaţilor şi Senatului şi posibilitatea de a citi documentele care apar în atenţia parlamentarilor sunt instrumentele care permit alegerea strategiei, momentului şi destinatarului, dintre parlamentari, către care o organizaţie sau un grup de cetăţeni se pot îndrepta în acţiunile de advocacy.

IV.1. Accesul direct la şedinţele plenare şi ale comisiilor parlamentare

Şedinţele plenare sau ale comisiilor celor două Camere ale Parlamentului sunt publice în afara cazurilor în care, la cererea preşedintelui sau a unui grup parlamentar, se hotărăşte, cu votul majorităţii deputaţilor prezenţi, ca anumite şedinţe să fie secrete, situaţie extrem de rară.

Cetăţenii pot asista la lucrările plenare ale Camerelor pe baza unor permise de acces distribuite la cerere, în ordinea solicitării, în limita locurilor disponibile în lojele destinate publicului. Accesul jurnaliştilor este liber pe baza acreditări de presă.

IV.2. Dezbaterile urmărite online

Accesul prin Internet la înregistrările video ale şedinţelor este posibil în cazul şedinţelor:

- Plenului Camerei Deputaţilor;
- Plenului Senatului;
- Comisiei juridice, de disciplină şi imunităţi a Camerei Deputaţilor;
- Comisiei de buget, finanţe şi bănci a Camerei Deputaţilor;
- Comisiei de administraţie publică, amenajarea teritoriului şi echilibru ecologic a Camerei Deputaţilor.

Dacă în momentul în care o persoană vizitează pagina web a Camerei Deputaţilor o şedinţa filmată şi transmisă este în desfăşurare, vizitatorul wesite-ului va putea viziona şedinţa prin apăsarea unui buton de pe pagina principală de start www.cdep.ro. În cazul înregistrărilor, va urmări link-ul „Înregistrări video" de pe aceeaşi pagina web. Pe website-ul Senatului este disponibilă secţiunea: „Şedinţele plenului în direct".

Conform Regulamentului, dezbaterile din şedinţele Camerei Deputaţilor se înregistrează prin mijloace electronice şi se stenografiază. Stenogramele se introduc pe website-ul Camerei Deputaţilor şi se publică în Monitorul Oficial al României, Partea a II-a, în cel mult 10 zile. În cazul Senatului şedinţele nu pot fi urmărite în direct, dar se stenografiază, iar stenogramele pot fi consultate pe website-ul Senatului la secţiunea „Stenograme" de pe prima pagină sau pe website-ul Camerei Deputaţilor, www.cdep.ro, accesând: „Activitate parlamentară" – „Activitate în plen" – „Stenogramele şedinţelor".

IV.3. Urmărirea şedinţelor comisiilor permanente

Înregistrările video şi documentele comisiilor sunt disponibile urmând traseul: „Activitate parlamentară" – „Activitate în comisii", unde sunt posibile mai multe variante:

- Accesarea directă a listei înregistrărilor, la „Înregistrări audio-video" (http://www.cdep.ro/pls/steno/steno.video);
- Accesarea documentelor în funcţie de diverse criterii la „Documente ale comisiilor" (http://www.cdep.ro/pls/proiecte/upl_com.home);
- Accesarea calendarului fiecărei comisii, calendar care oferă ataşate toate documentele şi înregistrările aferente fiecărei şedinţe la „Calendarul şedinţelor" (http://www.cdep.ro/co/sedinte.calendar).

În ceea ce priveşte documentele comisiilor Senatului: rapoarte, procese verbale şi sinteze ale lucrărilor, acestea sunt disponibile doar la cerere. Ordinea de zi a şedinţelor comisiilor este disponibilă, pentru fiecare comisie în parte, urmând traseul „Membrii" – „Comisii parlamentare" pe www.senat.ro.

IV.4. Şedinţele Biroului permanent

Biroul permanent al Camerei Deputaţilor întocmeşte proiectul ordinii de zi, aprobat de liderii grupurilor parlamentare, în timp ce Biroul permanent al Senatului votează el însuşi ordinea de zi a plenului. Astfel, monitorizarea activităţii Birourilor permanente este foarte importantă pentru a înţelege activitatea celor două

Camere. Deciziile Birourilor permanente sunt întotdeauna de natură să influenţeze strategiile, tacticile şi acţiunile prin care un ONG poate să se apropie de Parlamentul României pentru a-şi comunica opiniile şi cunoştinţele în legătură cu un proiect de pe ordinea de zi.

Dezbaterile din Biroul permanent al fiecărei Camere se consemnează în stenograme şi se introduc pe website-ul Camerei Deputaţilor şi a Senatului. Pe www.cdep.ro stenogramele şedinţelor Biroului permanent se găsesc la http://www.cdep.ro/bp/sedinte.calendar, iar pe cel al Senatului la http://www.senat.ro/Start.aspx.

Pentru o organizaţie neguvernamentală care doreşte să îşi urmeze misiunea şi scopurile prin îmbunătăţirea cadrului legislativ şi care doreşte să îşi facă auzită vocea în Parlamentul României este foarte important să se adreseze unui parlamentar care are, încă de la început, opinii care pot răspunde exigenţelor asociaţiei. Din acest motiv, confruntarea listei de vot pe proiectele legislative de interes este un pas important, premergător contactării unui membru al Parlamentului pentru dialog şi consultare.

IV. 1. Votul deschis, exprimat nominal prin mijloace electronice

Votul parlamentarilor asupra proiectelor de lege şi a celorlaltor subiecte supuse votului (numiri, rapoarte etc.) este, de regulă, deschis şi se exprimă prin mijloace electronice. Odată exprimat votul deschis electronic al deputaţilor şi senatorilor este înregistrat şi introdus nominal pe website-ul Camerei Deputaţilor, respectiv al Senatului.

Orice persoană poate consulta votul fiecărui deputat şi fiecărui senator. Acesta poate fi urmărit în activitatea sa, prin consultarea listei de voturi la care a fost prezent şi a opţiunii sale de vot. De asemenea, o persoană sau o organizaţie poate evalua deputaţii şi grupurile parlamentare, în ansamblu, în opţiunile exprimate de ei asupra unui proiect de interes deosebit pentru persoana sau organizaţia respectivă.

Totuşi trebuie avut în vedere şi că decizii importante sunt, uneori, luate fără înregistrarea voturilor. În plus, multe sesiuni de vot sunt unanime (sau aproape unanime) sau grupurile parlamentare adoptă poziţii în bloc, iar deputaţii şi senatorii respectă disciplina votului. Astfel nu se poate ajunge întotdeauna la aproximarea poziţiei reale a parlamentarului.

De asemenea, consultarea votului nominal nu ne spune nimic despre negocierile de dinaintea momentului votării. Din acest motiv, o analiză asupra unei propuneri de lege sau a unui proiect, dacă acest lucru prezintă interes pentru o persoană sau o organizaţie, trebuie să aibă în vedere:

- Dezbaterile purtate în comisii şi in plen, care pot fi

cunoscute fie în stenograme postate pe site fie urmărind înregistrarea şedinţei plenare;

- Documentele privitoare la respectivul proiect sau la propunerea de interes, reprezentând forma iniţiatorului, motivarea, forma amendată de comisii şi forma votată de plen (acestea se găsesc de regulă în format .pdf urmărind traseul: „Activitate parlamentară" – „Proces legislativ" – „Urmărirea procesului legislativ" de pe pagina www.cdep.ro, sau la „Urmărirea procesului legislativ" la www.senat.ro);
- Voturile exprimate de deputaţi, nominal, prin procedură electronică.

V.2. Posibilităţi de acces la votul nominal

Voturile deputaţilor exprimate electronic se găsesc pe pagina web a Camerei Deputaţilor. Membrii acesteia pot fi monitorizaţi de societatea civilă pe diferite criterii. Pentru o căutare în funcţie de data la care a avut loc votul şi proiectul legislativ votat poate fi accesată opţiunea „Vot electronic" de pe pagina de start a wesite-ului Camerei Deputaţilor. După selectarea datei votului se selectează obiectul votului - proiectul legislativ de interes - şi vizitatorul website-ului primeşte lista de vot pentru problema respectivă. Acelaşi rezultat este posibil urmând traseul: „Activitate parlamentară" – „Activitate în plen" – „Vot electronic".

Pentru a căuta voturile unui deputat anume trebuie accesată mai întâi pagina de prezentare a respectivului deputat, ales direct sau în funcţie de circumscripţie de la: „Structuri parlamentare" – „Deputaţi". Odată ajunşi pe pagina de prezentare personală, opţiunea „vot electronic" pune în faţa vizitatorului lista proiectelor la votul cărora deputatul a fost prezent şi opţiunea sa de vot.

La Senat, votul nominal se poate vedea prin accesarea opţiunii „Vot electronic în plen" de la secţiunea Resurse Parlamentare, pe website-ul www.senat.ro. În cazul Senatului singura posibilitate de listare a voturilor este calendaristică şi pentru o căutare eficientă este necesar ca înainte de verificarea voturilor să fie cunoscută data votului de interes.

V.3. Utilitatea votului nominal, un exemplu oferit de Asociaţia Pro Democraţia

Un bun exemplu pentru utilitatea votului nominal pentru societatea civilă este proiectul Asociaţiei Pro Democraţia (APD): „Clasamentul APD". Clasamentul APD a fost gândit şi creat ca un instrument care să servească membrilor organizaţiei şi cetăţenilor în procesul de evaluare a votului deputaţilor din Parlamentul României pe diferite proiecte de legi şi propuneri legislative relevante.

Acţiunile pe care le întreprind membrii Parlamentului pot contribui şi, de multe ori, îmbunătăţi liberul acces al cetăţenilor la informaţii de interes public, sporesc participarea cetăţenilor la procesul de luare a deciziilor publice, reduc corupţia, extind libertăţile cetăţeneşti şi protejează dreptul inalienabil al cetăţenilor de a vota şi de a-şi alege reprezentanţii, toate acestea fiind şi obiective vizate de APD. Urmărindu-şi misiunea, APD a susţinut adoptarea unor măsuri legislative cheie, care întrunesc cel mai bine aceste obligaţii ale Parlamentului.

Prin intermediul Clasamentului, am prezentat cetăţenilor priorităţile noastre legislative, menite să contribuie la consolidarea democraţiei şi am analizat modul în care deputaţii au ales să voteze aceste legi. Clasamentul APD a calculat un scor pentru fiecare deputat, în funcţie de voturile sale asupra unor proiectele de lege şi iniţiativele legislative care reprezentau priorităţile Asociaţiei Pro Democraţia.

Camera Deputaţilor vine în întâmpinarea iniţiativelor societăţii civile de a lua contact cu Parlamentul şi publică, la sfârşitul fiecărei sesiuni ordinare (februarie-iunie şi septembrie-decembrie), un „Buletin informativ". Acest Buletin, întocmit de Serviciul pentru informare publică şi relaţia cu societatea civilă cuprinde datele privind organizarea şi conducerea Camerei, datele de contact şi posibilităţile de acces la informaţiile de interes public şi cele de contestare pe care le au la îndemână cetăţenii şi organizaţiile neguvernamentale.

VI.1. Cuprinsul Buletinului informativ

Buletinul informativ are următorul cuprins:

- Actele normative care reglementează organizarea şi funcţionarea Camerei;
- Structura internă a Camerei Deputaţilor:

1. Structurile interne ale Camerei Deputaţilor (grupurile parlamentare, Biroul permanent, comisiile parlamentare);
2. Structura organizatorică a Secretariatului general al Camerei Deputaţilor;
3. Atribuţiile departamentelor din cadrul Secretariatului general al Camerei Deputaţilor;
4. Programul de lucru şi programul de audienţe;

- Numele şi prenumele persoanelor din conducerea Camerei şi ale funcţionarului responsabil cu difuzarea informaţiilor publice;
- Coordonatele de contact;
- Sursele financiare, bugetul şi bilanţul contabil;
- Programele şi strategiile proprii;
- Lista cuprinzând documentele de interes public şi lista categoriilor de documente produse şi/sau gestionate, potrivit legi;
- Modalităţile de contestare a deciziei autorităţii sau a instituţiei publice în situaţia în care persoana se consideră vătămată în privinţa dreptului de acces la informaţiile de interes public solicitate.

VI.2. Accesul la informaţii de interes public de la Parlamentul României

După cum se poate lesne observa, unul dintre scopurile Buletinului informativ este să prezinte informaţiile

relevante pentru cetăţeni cu privire la liberul acces la informaţiile de interes public, dat fiind că cele două Camere ale Parlamentului României se supun Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informaţiile de interes public. Serviciul pentru informare publică şi relaţia cu societatea civilă a Camerei Deputaţilor dă anual publicităţii un raport privind aplicarea Legii nr. 544/2001. De asemenea, Biroul de informare publică directă a persoanelor, din cadrul Serviciului pentru Presă, Relaţii Publice şi Imagine al Senatului publică acelaşi tip de raport anual.

În ultimii trei ani, la Camera Deputaţilor s-au înregistrat în medie 700 de solicitări de informaţii de interes public pe an, solicitări care au primit un răspuns favorabil în proporţie de peste 95%, restul solicitărilor vizând informaţii care nu erau de interes public, informaţii inexistente sau neidentificate sau cereri formulate în temeiul Legii nr. 544/2001, dar care nu fac obiectul acesteia (memorii, petiţii etc.) La Senat, numărul de solicitări de informaţii este mai mic: 299 în 2006, 370 în ultimul raport publicat, cel din 2007. Rata de răspuns favorabil este la fel de mare, 95%.

Cele două servicii pentru informare şi relaţia cu cetăţenii şi societatea civilă organizează cererile de informaţii de interes public pe categorii în funcţie de natura informaţiei solicitate. Aceste categorii sunt relevante pentru tipul de informaţii care pot fi oricând solicitate în temeiul Legii nr. 544/2001:

1. Informaţii referitoare la activitatea legislativă curentă:
   - Iniţiative legislative (copii ale acestora, stadiu, etapele procedurii legislative);
   - Hotărâri ale Camerei,
   - Rapoarte şi avize întocmite de comisiile permanente;
   - Sintezele şedinţelor comisiilor din Camera;
   - Stenograme ale şedinţelor în plen;
   - Situaţia voturilor în plenul Camerei;
   - Puncte de vedere ale Guvernului;
   - Avize ale Consiliului Legislativ;
   - Proceduri parlamentare etc.

2. Situaţii privind controlul parlamentar:
   - Moţiuni simple şi moţiuni de cenzură;
   - Întrebări şi interpelări;
   - Intervenţii şi declaraţii politice ale deputaţilor;
   - Situaţii statistice privind întrebările şi interpelările;
   - Rapoarte prezentate de autorităţi şi instituţii publice;
   - Rapoarte ale comisiilor de anchetă etc.

3. Informaţii generale despre Camera Deputaţilor:
   - Componenţa nominală a Biroului permanent, a grupurilor şi comisiilor parlamentare;
   - Evidenţe privind deputaţii (pe circumscripţii

electorale, pe grupuri parlamentare, pe partide politice, date personale ale deputaţilor);

- Situaţii de incompatibilitate cu statutul de parlamentar;
- Declaraţii de avere şi de interese;
- Reglementări privind birourile parlamentare din circumscripţii;
- Absenţe ale parlamentarilor în plen şi pe comisii;
- Coordonate de contact ale deputaţilor, grupurilor şi comisiilor parlamentare;
- Structura organizatorică a Secretariatului general şi atribuţii etc.

4. Informaţii de natură economico-financiară:

- Achiziţii, dotări, patrimoniu;
- Sume forfetare, cheltuieli cu privire la cazare, deplasări, diurne, telefoane;
- Cheltuieli salariale;
- Parcul de autoturisme;
- Bunuri primite cu titlu gratuit (cadouri);
- Licitaţii publice, caiete de sarcini, liste şi valori ale bunurilor achiziţionate, modalitatea de achiziţie a acestora etc.

5. Informaţii referitoare la programul de lucru şi la ordinea de zi:

- Programul de lucru săptămânal al Camerei;
- Ordinea de zi a plenului;
- Activităţi şi programul de lucru al comisiilor parlamentare etc.

6. Informaţii referitoare la modalitatea de acces la informaţii

VI.3. Buletinul legislativ

Un alt instrument care poate asista societatea civilă în monitorizarea activităţii celor două Camere este „Buletinul legislativ", întocmit de Departamentul legislativ al fiecărei Camere. Buletinele legislative includ date statistice cu privire la procesul legislativ. Instrumentul este foarte util pentru a examina activitatea Camerei Deputaţilor şi pe cea a Senatului, ca instituţii, mai puţin pentru a vedea care este activitatea individuală a membrilor Parlamentului.

VI.3.1. Cuprinsul Buletinului legislativ

Buletinul legislativ cuprinde o serie de date statistice, cuprinse în tabele şi grafice sugestive, după cum urmează:

- Iniţiativele legislative aflate în procedură legislativă, organizate după mai multe criterii: existente la începutul sesiunii sau depuse în timpul sesiunii, votate, intrate în proces legislativ sau doar înregistrate şi urmând a intra în proces legislativ în sesiunea următoare;

- Sinteza şedinţelor: numărul de zile de şedinţă, de şedinţe şi de ore de şedinţă;
- Exemple de legi adoptate de Cameră;
- Stadiul proiectelor de legi cuprinse în Programul legislativ prioritar al Guvernului;
- Bilanţul activităţii Comisiilor: număr de amendamente, de rapoarte şi avize formulate;
- Situaţia moţiunilor, întrebărilor şi interpelărilor.

Agenda săptămânală a celor două Camere ale Parlamentului este postată, la începutul fiecărei săptămâni, după votul din Birourile permanente, pe paginile web ale celor două instituții: www.cdep.ro şi www.senat.ro.

Agenda săptămânii oferă acces la:

- Ziua şi ora desfăşurării şedințelor Biroului permanent;
- Ordinea de zi a şedințelor Biroului permanent;
- Ziua şi ora desfăşurării şedințelor de plen;
- Ordinea de zi a şedințelor de plen;
- Ziua şi ora desfăşurării şedințelor comisiilor care au loc în săptămâna respectivă;
- Ordinea de zi a şedințelor comisiilor;
- Comunicate de presă;
- Evenimente la Palatul Parlamentului (dacă implică şi participarea unor membrii ai Parlamentului).

În cazul Camerei Deputaților agenda săptămânală disponibilă online oferă un acces rapid la toate evenimentele organizate de Camera Deputaților sau de preşedintele Camerei, sau la care Camera este partener şi care se desfăşoară în Palatul Parlamentului.

Orice consultare publică organizată de comisiile parlamentare va fi anunțată printr-un comunicat de presă, care este accesibil din secțiunea dedicată agendei parlamentare, dar şi în paginile dedicate comunicatelor de presă şi comunicării cu societatea civilă şi cetățenii.

Sistemul de urmărire a procesului legislativ permite şi interogarea bazelor de date care gestionează proiectele de lege şi propunerile legislative care au intrat în procedura legislativă a celor două Camere. Pentru fiecare proiect sau propunere de interes sunt disponibile pentru consultare forma inițiatorului, motivarea, forma amendată de comisii şi forma votată de plen. Acestea se găsesc, în format .pdf, urmărind traseul: „Activitate parlamentară” – „Proces legislativ” – „Urmărirea procesului legislativ” de pe pagina www.cdep.ro, sau direct la http://www.cdep.ro/pls/proiecte/upl_pck.home.

Sistemul de urmărire a procesului legislativ este

disponibil şi pe website-ul Senatului, la secțiunea „Procesul legislativ” unde pot fi interogate bazele de date atât privind actele înregistrate atât la Senat cât şi la Cameră. În cazul paginii web a Senatului, criteriile după care un proiect poate fi căutat sunt mai puține, dar căutarea după un cuvânt cheie din titlul inițiativei de interes dă rezultate bune.

VIII. Programul „Parteneriat cu societatea civilă” al Camerei Deputaților

Camera Deputaţilor a pus la dispoziţia organizaţiilor neguvernamentale un fond special destinat unor proiecte care pe termen lung urmează să apropie cetăţenii de Parlament, să crească încrederea lor în instituţia reprezentativă şi să determine implicarea activă a societăţii civile în procesul legislativ.

Programul de finanţare compensează astfel minusurile programului „Acces”, de înregistrare şi acreditare, prezentat anterior în acest material. Acesta oferă instrumente de participare, dar nu şi de motivare a participării, în timp ce Programul „Parteneriat cu societatea civilă” dă un imbold implicării. Organizaţiile neguvernamentale sunt încurajate să informeze şi să exerseze participarea prin proiecte clar conturate.

Detalii găsiţi pe website-ul Camerei Deputaţilor, la scţiunea Informaţii publice – Relaţii publice, la pagina „Programul: Parteneriat cu societatea civilă”, sau la link-ul direct http://www.cdep.ro/relatii_publice/site2.pagina?den=presa-psc.

VIII.1. Obiectivele programului

Obiectivele programului, aşa cum au fost ele formulate de către Camera Deputaţilor sunt:

- Crearea unor surse complementare de consultare sau informare;
- Promovarea şi exersarea mecanismelor legislative ale Camerei Deputaţilor;
- Exersarea beneficiilor legii;
- Stimularea şi susţinerea apariţiei unor surse complementare de consultare şi informare complexă are în vedere finanţarea proiectelor care: să catalizeze la nivelul comunităţilor locale, regionale şi chiar naţionale, opiniile, propunerile, argumentele capabile să optimizeze procesul legislativ; identifică şi creează cadrul pentru consultări, transmiţând opiniile din societate către comisiile de specialitate ale Camerei.

Prin promovarea şi exersarea mecanismelor legislative ale Camerei Deputaţilor se urmăreşte asigurarea premiselor unei adaptări dinamice a actelor normative învechite sau care nu mai produc efectele pentru care au fost adoptate.

Proiectele finanţate încurajează procesului de verificare, de feedback şi prognoză, astfel încât textele legislative să fie permanent actualizate, în acord cu structura şi nevoile sociale.

Exersarea beneficiilor legii are în vedere identificarea celor mai eficiente metode (a bunelor practici) de implementare a proiectelor de lege dezbătute de Camera Deputaţilor şi adoptate de Parlament.

VIII.1.1. Procesul de selecţie

Selecţia proiectelor se realizează în două sesiuni pe an, cu termene limită în iunie şi septembrie, tematica fiecărei sesiuni fiind stabilită de Biroul permanent. Cuantumul finanţărilor poate varia între 3.500 şi 35.000 RON , cu posibilitatea de a creşte încă mai mult suma acordată de Camera Deputaţilor, cu acordul preşedintelui Camerei.

Se recomandă ca proiectele să conţină activităţi care să presupună întâlniri, dezbateri la care să fie invitaţi parlamentarii din circumscripţiile locale şi/sau parlamentarii din comisia de specialitate a domeniului vizat. Sunt, de asemenea, încurajate proiectele de informare cu privire la activitatea parlamentară.

VIII.2. Un proiect de succes finanţat de Camera Deputaţilor: Parlamentul Tinerilor organizat de Asociaţia Pro Democraţia

Asociaţia Pro Democraţia a beneficiat de finanţarea oferită de programul „Parteneriat cu societatea civilă" pentru proiectul Parlamentul Tinerilor din 2007. Scopul proiectului a fost înţelegerea de către tinerii români a rolului şi funcţiilor Parlamentului, în cadrul celorlalte instituţii ale statului. Proiectul a simulat organizarea parlamentară pentru un număr de 147 de tineri, care au exersat astfel decizia politică în Palatul Parlamentului.

Obiectivele îndeplinite astfel au fost:

- Stimularea implicării tinerilor în procesul decizional din România prin simularea acestui proces;
- Crearea unei forme durabile de interacțiune între tinerii din România interesați de viața politică românească;
- Facilitarea comunicării dintre tineri şi membrii reali ai Parlamentului României, în sensul transparentizării actului decizional.

Cei 147 de tineri au fost selectați pe baza unui CV şi a unei propuneri legislative. Ei au participat, între 26 şi 28 octombrie 2007, în Camera Deputaților, la o simulare de trei zile a procesului decizional din

Parlamentul României. În două şedinţe ale plenului şi în câte o şedinţă a grupului parlamentar şi a comisiei permanente în care fiecare participant a fost repartizat, aceştia au dezbătut, amendat şi în final, votat, un set de 12 propuneri legislative, alese chiar dintre cele primite de APD în cadrul procesului de selecţie a participanţilor.

Bibliografie:

- Constituţia României.
- Regulamentul Camerei Deputaţilor.
- Regulamentul Senatului.
- Regulamentul şedinţelor comune ale Camerei Deputaţilor şi Senatului.
- Pagina web a Camerei Deputaţilor, www.cdep.ro.
- Pagina web a Senatului, www.senat.ro.

Cu toții facem lucruri trăznite...
Noi mușcăm!

Îţi plac proiectele
Asociaţiei Pro Democraţia?
Dacă da, ajută-ne să dezvoltăm altele noi!

Poţi oricând să ne sprijini financiar făcând o donaţie sau direcţionând 2% din impozitul tău pe venit datorat statului folosind următoarele date fiscale:

Denumire entitate nonprofit: Asociaţia Pro Democraţia
Cod de Identificare Fiscală: 10211579
Cont bancar IBAN: RO15 RNCB 0072 0496 7871 0004
Banca: BCR Sector 1, Agenţia Ion Mihalache

Acest material este produs de Asociaţia Pro Democraţia în cadrul proiectului “Un Parlament Deschis”, sprijinit de Fundaţia Hanns Seidel. Opiniile prezentate în acest material nu reflectă poziţia finanţatorului.

Material editat de către Asociaţia Pro Democraţia

© Publicat la Bucureşti, aprilie 2009

www.apd.ro